

TrAHnsitie

1 en 2 april 2026

Titel abstract

Zon op het Werk: UV-blootstelling als nieuwe (?) uitdaging voor arbeidshygiënist

Naam spreker

Dr.ir. Wendel Post

Organisatie en functie

Arbo Unie; Arbeidshygiënist

Tweede spreker

Aard presentatie

informerend

Inhoud abstract

Inleiding

Het klimaat verandert. In Nederland krijgen we daardoor steeds vaker te maken met meer zonuren, een hogere zonkracht en sterkere pieken in UV-straling. Buitenwerkers krijgen nu al ongeveer drie keer zoveel UV-straling als binnenwerkers. Door de toename van zonkracht en extreem zonnige dagen wordt deze blootstelling de komende jaren groter. En daarmee ook het risico op huidkanker, zoals basaalcelcarcinoom, plaveiselcelcarcinoom en melanoom.

UV-straling van de zon is een bewezen kankerverwekker. Het aantal werkenden dat jaarlijks huidkanker krijgt door UV-blootstelling op het werk wordt geschat op bijna 5.000. In schril contrast daarmee staat het aantal geregistreerde gevallen van werkgerelateerde huidkanker in Nederland. Dat ligt een factor 1.000 lager. Dit verschil komt vooral door onderschatting van het risico en het effect van UV-blootstelling op het werk. UV-schade ontstaat vaak pas na jaren. Werknemers gaan dan naar de huisarts of dermatoloog. Het verband met het werk wordt meestal niet vastgelegd. Daardoor worden huid- en oogaandoeningen zelden herkend als beroepsgerelateerd en nauwelijks gemeld.

Blootstelling aan UV-straling valt binnen de scope van de arbeidshygiënist. Juist hier kan het verschil worden gemaakt in het voorkomen van gezondheidsschade door zonlicht op het werk. Dit begint met het beoordelen en bespreekbaar maken van het risico. En met het adviseren over effectieve maatregelen die in de praktijk

ook blijven werken. De basis hiervoor is een goede Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E).

Inhoud

In deze workshop staat UV-straling uit zonlicht centraal als arbeidsrisico binnen de RI&E. Je leert hoe je het risico beoordeelt op basis van functies, werkzaamheden en het aantal dienstjaren. Deze beoordeling vertaalt je naar SED-waarden (Standard Erythema Dose). Ook is er aandacht voor risicoverhogende omstandigheden, zoals fotosensitiviteit.

Vervolgens kijken we naar de risicobeperkende maatregelen die in de RI&E beoordeeld moeten worden. Deze plaatsen we binnen de arbeidshygiënische strategie: van bron-aanpak en collectieve maatregelen tot organisatorische en beschermende maatregelen. Bij UV-straling wordt deze aanpak vaak samengevat als weren, kleren en smeren. Dit is de bekende slogan uit het Zonvenant van het Huidfonds, waar we in deze workshop bewust bij aansluiten.

Na de RI&E volgt meestal advies over aanvullende preventieve maatregelen. In deze workshop gaan we een stap verder.

Op basis van de RI&E-uitkomsten kun je de werkgever adviseren over een preventief arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) gericht op huid- en oogaandoeningen door zonlicht. We geven handvatten voor de criteria die je hierbij kunt gebruiken. Een PAGO voor zonlicht is niet verplicht in Nederland. Maar door hier structureel aandacht aan te geven, kunnen huid- en oogaandoeningen eerder worden gesignaleerd.

Eenmalige acties of aan het begin van het jaar kort aandacht voor zonnebrand zijn weinig effectief. Veel maatregelen tegen UV-straling zijn namelijk afhankelijk van gedrag en van wat op de werkvloer als normaal wordt gezien. Bedekkende kleding dragen en zonnebrand gebruiken werken alleen als medewerkers dit ook echt doen en blijven doen. Daarom besteden we aandacht aan bevorderende en belemmerende factoren. Zodat maatregelen blijvend effect hebben en gezondheidsschade door UV-straling wordt voorkomen.

Samen levert dit de bouwstenen voor een goede UV-aanpak als onderdeel van structureel arbobeleid en beleid voor duurzame inzetbaarheid.

Conclusie

Door klimaatverandering neemt de blootstelling aan UV-straling toe. Zonveilig werken wordt daardoor een vast en onmisbaar onderdeel van gezond en veilig werken. En een essentieel thema voor de arbeidshygiënist van nu en de strategische partner van morgen.